

===== Fikir Krizi =====

:date: 2014-11-23 02:18:14 +0200

.. :Author: Emin Reşah .. :Date: <>

Hükümetin bir fikir krizinde olduğunu düşünüyorum. *Düşman* artık düşman olmaktan çıktığı, kısa vadeli hedefler gerçekleştiği, kolay, ağaçtan sarkan meyveler toplandığı ve *yapılacaklar* listesinde milliyetçilik meselesi gibi, toplumun mihveri gibi zor problemler kaldığı bir zamandayız. Günlük politikayı idare ediyorlar ancak uzun vadede ne yapmak istediklerine dair fikirleri bitmiş görünüyor. Liberallerle ortaklığın bozulmasının da, *the* cemaatle birbirlerine girmelerinin de sebebi bu. Ortak bir hedef olmayınca, ganimet paylaşması da zor oluyor.

Uzun vadeli plan yoktu. Zaten halkın önüne çıkan, onlardan oy isteyen insanların bir milletin eksenine ilgili fikirler üretmesini beklemek doğru değil. Oy veren insanların dertleri belliydi, siyasetçiler de bu dertlere pratik çözümler sundular. Bu çözümlerin en kolay ve gösterişli olanlarından başlayıp gerçekleştirmek de tabii ki en makul olanıydı. Bir acayiplik yok yani, olması gereken buydu.

Ancak Kürt meselesi gibi, Kıbrıs gibi, Avrupa Birliği gibi, Laiklik gibi daha derin konularda çözüm üretecek bir *fikir eksen*i yoktu. Kürt meselesinde milliyetçilik zehrinin panzehiri nedir, nasıl bulunur bilmiyorlardı. Milliyetçiliğin getirdiği kırmızı çizgilerden kurtulmayınca işin dönüp dolaşıp savaşa dönüşeceği belliydi. Bugün PKK'yı son adamına kadar yok etseniz, yine de bu meselenin çözülmüş olmayacağını, Türk milliyetçiliğinin toplum bünyesinde benzer bir probleme yol açacağını muhtemelen biliyor, ancak hem devleti bir arada tutup, hem hükümet etmeye devam edip, hem de meselenin nasıl çözüleceğini bilmedikleri için savaşa devamdan başka yol göremiyorlar. Bu konuda *konuşmaya hazırız* deseler de, konuşmanın nerede kesileceğini, hangi kırmızı çizgilerin aşılamayacağı belli olduğu için silahları konuşturmaktan başka yol görünmüyor.

Kıbrıs ve Avrupa Birliği konusunda ise, ne *tamam* ne *devam* dendi. Bu millet Avrupa Birliği'ni kendini Avrupalı hissettiği için istemedi, *orada adalet varmış* dediler, onun için istedi, *orada ekonomi iyiymiş* dediler, onun için istedi. Son bin yıldır Avrupa'nın antitezi olarak yaşayan bir milletin asıl derdi karnını doyurmak, asker sultasından, bürokrat kibrinden kurtulmak, hakkının zayı olmaya çağını bildiği bir hukuk sisteminde yaşamaktı.

Bunların bir kısmında ilerleme oldu, ancak Avrupa Birliği'nin sadece bunlar olmadığı, aynı zamanda *Peygamber'e hakaret edilen karikatür* olduğu, eşcinsel evlilikleri olduğu, komşudaki ekonomik krizin sirayeti, *soykırımı inkar suçu* demek olduğu ortaya çıktı. Milletin *ıçgörüsü* Avrupa'nın gördüğünden o kadar farklıydı ki, ya *mayasını* bozup Avrupalılaşıacaktı, ya mayası yerinde kalacak ve bu sevdadan vazgeçilecekti.

Avrupa Birliği'nden vazgeçmenin oy kaybının, *tam Avrupalı* olmanın getireceğinin yanında pek az olduğunu farkettiler ve makul siyasetçilerin yapması gerekeni yaptılar. Çünkü bu konuda da, Avrupa Birliği'nin ne olduğu, hangi

gerçek şartların gerektiği konusunda bir fikirleri yoktu. Kağıt üzerinde yazılı olanın yeterli olduğunu düşünüyorlardı, meselenin bir medeniyetten diğerine transfer olduğunu görmek istemediler.

Diğer önemli mesele olan Türkiye'deki din/laiklik meselesi ise, *iktidarda dindarlar varsa, nasıl yönettikleri önemli değil* anlayışıyla *çözüldü*. Türkiye müslümanlarının en büyük *derdi* başörtüsü olduğu için, o çözüldünce diğerleri de çözülmüş sayıldı. Buna karşılık İslam'ın ne olduğu, nasıl yaşanacağı, envai çeşit din ve dinsizlik anlayışının nasıl bir arada yaşayacağı meselesi kaynadı gitti.

Asıl konu müslümanların hala *alternatif* bir dünya tasavvuru olup olmadığı meselesidir. Hayali de olsa, ütöpik de olsa, reaksiyoner de olsa böyle bir iddiası olan insanların çoğunun artık derdi *gelişmek*. Gelişince ne olacak, kimsenin bir fikri yok. Dindarlar, dindar olmayanların fikirlerine itibar etmiyor, buna mukabil dünyayı tanıma hevesleri sınırlı ve *yeni bir toplum* kuracak fikri derinlikleri yok. Dindar olmayanların da büyük kısmı kibirli, çoğu dindarların dilini bilmiyor ve dini *hayal yığını* gördüklerinden ciddiye almıyor ve *hastalığın* bir kaç nesil içinde sona ermesini bekliyorlar.

Gelişme bir süre daha devam edecek gibi görünüyor. Sonra Acemoglu ve Robinson'ın **çıkarıcı büyüme** (extractive growth) <<http://whynationsfail.com>>____ dedikleri dönem bitince, kartlar yeniden dağıtılır ve asıl meseleler hakkında farklı şeyler söyleyen insanlar siyasete bir nefes getirir. Şimdilik tozun arasında ne görebiliyorsak onunla yol almaya çalışıyoruz.